

KUTSESTANDARD

Kahjuritõrjuja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Kahjuritõrjuja, tase 4	4

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Olmekahjurite tõrjumine	Kahjuritõrjuja, tase 4 Olmekahjurite tõrjumine
Ehitiste konserveerimine	Kahjuritõrjuja, tase 4 Ehitiste konserveerimine
Fumigeerimine	Kahjuritõrjuja, tase 4 Fumigeerimine

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Kahjuritõrjuja töö on kahjulike ja soovimatute organismide elutegevuse ohjamine ohutuma elukeskkonna tagamiseks ning elanikkonna teavitamine kahjuritega seotud ohtudest. 4. taseme kahjuritõrjuja tuleb toime lihtsamate tööülesannete täitmisega. 4. taseme kahjuritõrjuja töö on biotsiidide ja/või füüsikaliste ning mehhaaniliste meetodite abil kahjulike organismide tuvastamine, hävitamine, tõrje, kahjustava toime ennetamine või muul viisil nende vastu võitlemine.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1 Tööks ettevalmistamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kahjurite tuvastamine. 2. Tõrjevajaduse hindamine. 3. Kahjuritõrjeplaani koostamine. 4. Kliendi nõustamine töökeskkonna ettevalmistamisel. 5. Töö- ja isikukaitsevahendite valimine ja hooldamine. <p>A.2.2 Pindade puhastamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pinna mõõtmine. 2. Puhastusmeetodi määramine. 3. Pindade/ruumide isoleerimine. 4. Puhastamine. 5. Jääkide utiliseerimine. <p>A.2.3 Kemikaali, sh biotsiidi valimine ja töölahuse valmistamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kemikaali, sh biotsiidi valimine. 2. Töölahuse valmistamine. 3. Objekti tähistamine. <p>A.2.4 Kahjurite tõrjeprotsessi läbiviimine</p>

1. Pindade ja/või õhu töötlemine.
2. Materjalide töötlemine.
3. Mürksöötade kasutamine.
4. Füüsiliste tõrjemehhanismide kasutamine.
5. Tähiste ja piktogrammide paigaldamine.
6. Kliendi nõustamine.
7. Järelekontrolli tegemine.

A.2.5 Kemikaalide, sh biotsiidide transportimine, ladustamine ja jäätmekäitlus

1. Jäätmete isoleerimine, pakendamine ja transportimine.
2. Kemikaalide, sh biotsiidide ladustamine.
3. Kemikaalide/biotsiidide utiliseerimine.

Spetsialiseerumisega seotud tööosad

Olmekahjurite tõrjumine

A.2.6 Olmekahjurite tõrjumine

1. Kahjulike organismide määramine.
2. Sissetungi/kahjustuste põhjuste välja selgitamine.
3. Toimeaine valimine.
4. Tõrje tegemine.
5. Vajadusel objekti märgistamine.
6. Kontroll (surnud kahjurite kokku kogumine)

Ehitiste konserveerimine

A.2.7 Ehituste konserveerimine.

1. Kahjustuspiirkonna isoleerimine.
2. Kahjustuspiirkonna avamine ja tugevdamine.
3. Utiliseerimine.
4. Materjalide töötlemine.

Fumigeerimine

A.2.8 Fumigeerimine

1. Objekti hindamine.
  2. Objekti ettevalmistamine.
  3. Objekti märgistamine.
- Ainult vastutava spetsialisti juuresolekul:
4. Fumigatsiooniplaani koostamine.
  5. Fumigeerimine.
  6. Tegutsemine lekke korral.
  7. Ventileerimine.
  8. Kemikaali eemaldamine ja kahjutuks muutmine.
  9. Tööde lõpetamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Kahjuritõrjuja tööga võib kaasneda allergia tulenevalt kasutatavatest kemikaalidest, sh biotsiididest, saastunud õhust, kõrgest temperatuurist või liigniiskusest töökeskkonnas. Kahjuritõrjuja tööaeg on paindlik, töö võib toimuda öhtu-, öö- ja hommikutundidel, puhkepäevadel ja riiklikel pühadel. Töö võib toimuda kõrgustes.

A.4 Töövahendid

Kahjuritõrjuja töövahenditeks on biotsiidid ja muud kemikaalid, füüsilised ja mehhaanilised tõrjevahendid, seadmed, redelid, tellingud, isikukaitsevahendid jms.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Kahjuritõrjuja töö eeldab head füüsilist vormi. Ta on vastutus- ja kohanemisvõimeline, täpne, korrektne nii kliendi kui ka tööandja suhtes, usaldusväärne ning kohusetundlik. Tal on hea enesedistsipliin, pinge- ja stressitaluvus. Oluline on käeline osavus, liigutuste täpsus, kiirus ja hea koordineerimine.

A.6 Kutsealane ettevalmistus
4. taseme kahjuritõrjuja on soovitatavalt kesk- või kutsekeskharidusega, läbinud kutsealase täienduskoolituse ja/või omab kutsealast töökogemust.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Kahjuritõrjuja, ehitiste konserveerija, fumigeerija.
A.8 Reguleerimisalad kutsealal tegutsemiseks
Biotsiidiseadus; Sotsiaalministri määrus nr 66 „Täpsustatud nõuded kahjuritõrje läbiviimisele, plaanile ja aruandele“; määrus (EL) nr 528/2012 (biotsiidimäärus), määrus (EL) nr 1272/2008 (CLP määrus); Kemikaalseadus.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Kahjuritõrjuja kutse taotlemisel on nõutav kõigi kohustuslike (B.2.1 – B.2.4) ja läbiva kompetentsi (B.2.9) tõendamine. Lisaks võib valida spetsialiseerumise: Olmekahjurite tõrjumine - kompetents B.2.6 Ehitiste konserveerimine - kompetents B.2.7 Fumigeerimine kompetents - B.2.8.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Tööks ettevalmistamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. määrab kahjurite liigilisuse, arvukuse ja aktiivsuse visuaalselt või vajadusel laboratoorselt; selgitab kahjurite sissetungi ja/või kahjustuse põhjused; fikseerib (dokumenteerib) kahjurite sissetungi ja/või kahjustuse arengu; 2. hindab töötluskeskkonda ja edastab andmed töötluskeskkonna kohta vastutavale isikule; 3. koostab koostöös kliendiga kahjuritõrjeplaani, vastavalt objekti eripärale ja kokkulepetele kliendiga; edastab kliendile kehtiva ohutuskaardi; 4. nõustab klienti töökeskkonna ettevalmistamisel tõrjeks; tutvustab tellijale ja/või kliendile võimalikke ohtusid ja ettevaatusabinõusid enne töötlust, töötamise ajal ja pärast töötlust ning kahjurite levikut ennetavaid meetodeid; tutvustab kliendile kasutatavaid biotsiide ja füüsikalisi/mehhaanilisi tõrjevahendeid; 5. kontrollib töö- ja isikukaitsevahendite korrasolekut; puhastab, korrastab ja säilitab töö- ja isikukaitsevahendeid vastavalt nõuetele; valib tööks sobilikud töö- ja isikukaitsevahendid.	
B.2.2 Pindade puhastamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. mõõdab/arvestab puhastatava pinna/ruumi; 2. määrab pindade materjalid ja valib puhastamiseks sobiva meetodi ja/või kemikaali; 3. selgitab puhastatava pinna/ruumi isoleerimise vajaduse; vajadusel isoleerib pinnad/ruumid või kasutab kahjulike osakeste lendumist takistavaid meetodeid; 4. puhastab pinnad/ruumid juba surnud kahjuritest, nende jääkproduktidest ja/või kahjustatud materjalidest, arvestades kahjurite liiki; 5. kõrvaldab puhastamisel tekkinud jäägid, arvestades keskkonnakaitse- ja ohutusnõudeid.	
B.2.3 Biotsiidi valimine ja töölahuse valmistamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. hindab ja valib biotsiidi vastavalt kahjuri(te) liigile ja tundlikkusele ning aastaajale; määrab objektile vajamineva biotsiidi koostise ja koguse; 2. kasutab biotsiidi vastavalt kasutusjuhendile;	

3. paigaldab biotsiidi töolahuse pakendile nõuetekohased hoiatuslausete (P) ja ohulausete (H) tähised ning piktogrammide.	
B.2.4 Kahjurite tõrjeprotsessi läbiviimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. viib läbi pindade, alade ja/või õhu töötuse, kasutades desinfektsioonivahendeid, desinsektsioonivahendeid, deratisatsioonivahendeid, konservante ja muid kahjuritõrjevahendeid; 2. viib läbi materjalide töötuse, kasutades süva-, vaakum-, või surveimmunust biotsiididega; 3. paigaldab mürksöödad, lähtudes kahjurite liigist ja arvukusest; dokumenteerib kasutatud biotsiidide hulga ja koosseisu; 4. paigaldab füüsilised tõrjemehhanismid, arvestades kahjurite liike; järgib tuleohutusnõudeid; dokumenteerib kasutatud vahendite ja seadmete hulga ja koosseisu; 5. paigaldab tõrjeobjektile hoiatus- ja ohulaused ja/või piktogrammide; 6. nõustab klienti tõrjeargsete tegevuste osas ruumide ohutuks kasutuselevõtuks; 7. teeb järelkontrolli tõrjevahendite efektiivsuse ja söödavuse üle, jälgides kahjurite tõrjeargset aktiivsust; vajadusel korrigeerib kahjuritõrjeplaani.	
B.2.5 Kemikaalide, sh biotsiidide transportimine, ladustamine ja jäätmekäitlus	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. isoleerib, pakendab ja transpordib jäätmed (sh järelejäänud mürksööt, surnud kahjurid jms), järgides ohutusnõudeid; 2. ladustab kemikaalid/biotsiidid selleks ettenähtud kohas ja vastavalt õigusaktide nõuetele; 3. utiliseerib kemikaalid/biotsiidid seadusega ettenähtud korras.	

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Kahjuritõrjuja kutse taotlemisel võib lisaks valida spetsialiseerumise:

Olmekahjurite tõrjumine - kompetents B.2.6

Ehitiste konserveerimine - kompetents B.2.7

Fumigeerimine kompetents - B.2.8.

Olmekahjurite tõrjumine	
B.2.6 Olmekahjurite tõrjumine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. määrab kahjulike organismide liigilisuse, arvukuse ja aktiivsuse; 2. selgitab välja olmekahjurite sissetungi ja/või kahjustuse põhjused ning kahjurite leviku ennetamiseks vajalikud meetmed; 3. teeb olmekahjurite tõrjet vastavalt olmekahjurite liigile, arvukusele ja aktiivsusele.	

Ehitiste konserveerimine	
B.2.7 Ehitiste konserveerimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. teeb olmekahjurite tõrjet vastavalt olmekahjurite liigile, arvukusele ja aktiivsusele; 2. avab kahjustuspiirkonna, teisaldab kahjustatud materjalid ja paigaldab abitarindid vastavalt vajadusele; 3. isoleerib ja utiliseerib kahjustatud materjalid vastavalt õigusaktidele; 4. töötleb säilitatavaid kahjustatud materjale ja piirnevaid kahjustamata materjale vastavalt juhendile.	

Fumigeerimine	
B.2.8 Fumigeerimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. hindab objekti sobivust fumigatsiooniks, kasutades selleks sobivaid meetodeid ja seadmeid; määrab isoleerimismaterjali gaasilise läbilaskvuse ja paksuse vastavalt kasutatavale kemikaalile;	

2. teavitab objektiga seotud isikuid tehtavatest töödest ja nendega seotud ohtudest; teavitab Päästeametit fumigatsiooni algusest; varustab vastutavad isikud vajalike materjalidega, sh kemikaalide ohutuskaartidega ja esmaabi juhendiga, kemikaali kontsentratsiooni määramise seadmetega ja isikukaitsevahenditega;
3. määrab ohutu kauguse fumigeeritavast objektist ja märgistab vastavalt sellele objektile; varustab väljapääsude ohumärgistusega (ohusildid, objekti eraldamine ohulindiga);
Ainult vastutava spetsialisti juuresolekul;
4. koostab fumigatsiooniplaani, lähtudes õigusaktides sätestatud nõuetest ja esitab selle objekti eest vastutavale isikule;
5. fumigeerib, kasutades fumigatsiooniks sobilikke materjale, vahendeid ja seadmeid; kontrollib soovitava tulemuse saavutamiseks kemikaali kontsentratsiooni;
6. veendub lekke puudumises väljaspool fumigatsiooniala; lekke olemasolul hindab situatsiooni, teavitab objekti
7. eest vastutavat isikut ja tegutseb vastavalt olukorrale, laiendades vajadusel fumigatsiooniala ja/või suurendab kemikaali kontsentratsiooni;
8. avab aknad/uksed, võimalusel lülitab sisse ventilatsiooni, et vähendada kemikaali kontsentratsiooni;
9. eemaldab ohutult kemikaali objektilt; muudab kemikaali kahjutuks, kasutades sobivaid vahendeid, seadmeid ja järgides ohutusnõudeid; mõõdab kemikaali kontsentratsiooni objektil ja hindab selle ohutust inimestele;
10. teavitab Päästeametit objektil fumigatsiooni lõpetamisest ning eemaldab objektilt ohumärgistused.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENSIID

B.2.9 Kahjuritõrjuja, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. järgib õigusaktidest tulenevaid töötervishoiu-, keskkonnakaitse- ja tööohutusnõudeid; kasutab ohutuse tagamiseks ohutustehnilisi ja isikukaitsevahendeid ning tagab nende korrasoleku; 2. arvestab oma tegevuses töö- ja ümbritseva keskkonna võimalike riskidega; 3. tegutseb häire- ja eriolukordades asjatundlikult ning vajaduse korral kutsub professionaalse abi ning teavitab tööandjat ja/või vastutavat isikut; 4. osaleb meeskonnatöös; 5. suhtleb klientidega sõbralikult ja lähtuvalt heast tavast; 6. suhtlemisel kolmandate osapooltega lähtub konfidentsiaalsuse põhimõtetest; 7. mõistab kultuuride mitmekesisust ja on salliv; 8. dokumenteerib töö vastavalt kehtivatele õigusaktidele; 9. kasutab arvutit Baasmoodulites - Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötlus ja Tabelitöötlus nõutud tasemel. Vt lisa 1 „Arvuti kasutamise oskused“. 	
<p>Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	04-18052017-1.2.1/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Kalle Pilt, Eesti Desinfektsiooni- ja Kahjuritõrjeettevõtete Liit Toomas Trei, Rentokil OÜ Meelis Lepp, Pestcontrol OÜ Annemari Linno, Terviseamet, Kemikaaliohutuse osakond Juhan Tomson, Tomson OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Teeninduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	7
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	18.05.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	13.05.2021

7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikatorile (ISCO 08)	7544 Kahjuri- ja umbrohutõrjujad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Pest Control Operator, level 4
Soome keeles	Desinfektori
Vene keeles	Дезинфектор
C.3 Lisad	
Lisa 1 Arvuti kasutamise oskused	